

ZAMUJENA PRILOŽNOST

Zakaj ne bo visokodonosne proizvodnje »KIP« v Ivančni Gorici

Krajanom Ivančne Gorice in širše okolice je znano, kakšen je bil sklep zbora krajanov, dne 12. 1. 1990 v prostorih Titovega doma, ko je bila na dnevnem redu točka, ob kateri bi moral ta zbor dati soglasje za začetek nove proizvodnje v DO KIP v bivših prostorih Agrostroja v Ivančni Gorici.

V časovni tiski, ker se je bližala filmska predstava in napetem vzdušju, ki ga je ustvaril predlog, naj sploh ne bi obravnavali te točke dnevnega reda, je bilo razpravljalcem, ki so poskušali pojasniti in utemeljiti predlog, zelo težko strokovno obrazložiti vse argumente, da bi lahko dokazali, za kaj pravzaprav gre.

Ob tem primeru moramo žal ugotoviti, da večmesečno prizadevanje inštitutov in drugih strokovnih služb, ki so vsestransko proučili in tudi predlagali ustrezne rešitve, zlasti pri reševanju ekoloških vprašanj, ni naletelo na plodna tla.

DO KIP je s strokovnimi službami od republike do občine in ob tesnem sodelovanju s Krajevno skupnostjo napravil vse, ne le to, kar je predvideno v zakonu za celovito in strokovno vodenje lokacijskega postopka, temveč tudi poskušal v sodelovanju z javnostjo dajati odgovore na vsa vprašanja, ki so se ob tem postavljala.

Tako je bila pred omenjenim zborom občanov že vrsta sestankov na Krajevni skupnosti in pristojnih občinskih organih, v 3. c. Ivančna Gorica je bila organizirana dne 21. 12. 1989 široka okrogla miza, ki je podrobno strokovno razčlenila vso ekološko problematiko kraja, vendar se je resnica le težko prebijala na dan. Nekaj demagoških izpadov in številni nerešeni problemi onesnaževanja okolja iz preteklosti so pokopali vse možnosti, da bi se bilo mogoče karkoli pametnega pogovarjati in dogovoriti. Sprejet je bil namreč sklep, da KS ne da soglasje, kljub

temu, da so bili izpolnjeni vsi zakonski pogoji, s čimer je bilo zagotovljeno, da bi bila emisija škodljivih snovi celo pod dovoljenimi normami in, da bo zagotovljeno stalno merjenje vseh morebitnih škodljivih plinov, da bo grajena najsodobnejša peč in filter za dimnik, kar vse je bilo predvideno po projektih.

Ta proizvodnja je več kot pol stoletja nemoteno tekla ob Opekarski cesti v Ljubljani, sredi goste naseljenega kraja, vendar je postalo dosedanje zemljišče pretesno za bodoči razvoj.

Proizvodnja šamotnih izdelkov je zelo pomembna za številne gos-

podarske dejavnosti — za zidanje in obnavljanje peči v termoelektrarnah, cementarnah, steklarnah itd ... za to tudi ni problemov z njihovo prodajo. Ker so nove naprave in stroji že izdelani, ter je v njih že vloženo veliko denarja, KIP pa z odlašanjem ne more več čakati, je sprejeta odločitev, da naj gre proizvodnja tja, kjer si jo občani želijo, kjer pričakujejo od nje tudi dohodek za krajevne potrebe in številna delovna mesta za nezaposlene delavce.

KAJ SEDAJ V IVANČNI GORICI?

Vsi načrti DO KIP Ljubljana so s tem postavljeni na glavo. Delavci (28), ki jih je prevzel KIP od Agrostroja, da bodo delali v novi proizvodnji so sedaj začasno razporejeni na določene delovne naloge v Ljubljani in Ivančni Gorici. Zato v novo nastalih razmerah iščemo v dogovoru z občino in KS

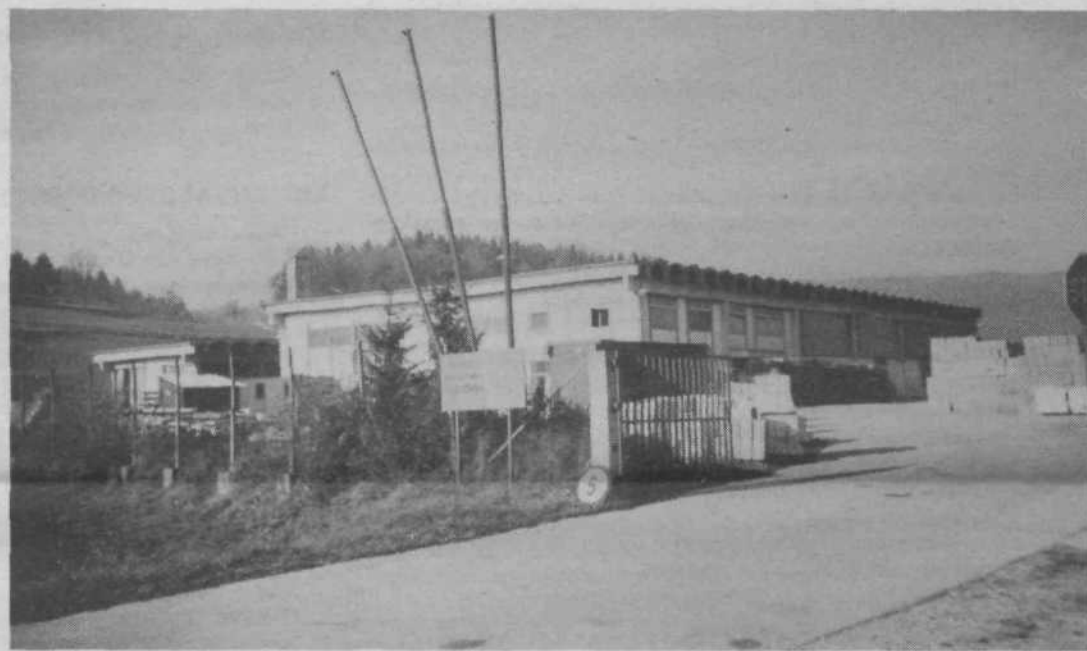
soglasje, da bi vzpostavili v obstoječih prostorih za določeno prehodno obdobje za okolje čisto proizvodnjo nežganih gradbenih materialov.

V tem primeru gre samo za mešanje različnih suhih snovi. Zrnasti material, ki bi ga dovažali od drugod (suha mleta glina, mleti odpadni šamotni material ...) bi mešali v določenih razmerjih, ter ga pakirali v vreče in kartonske škatle. Vse proizvode bi skladiščili na paletah in jih tudi tako odvažali. Poleg tega bi opravljali v omejenem obsegu tudi prodajo gradbenega materiala in trdih goriv.

Tako bi začasno omilili problem, ki je nastal ob zavrnitvi možnosti preselitve osnovne proizvodnje (dimniki, žgana šamotna opeka) iz Ljubljane.

O novih načrtih bomo obveščali občane tudi v bodoče, ko bodo ideje bolj izoblikovane in dorečene.

IVAN LAPAJNE

V Šolskem centru v Ivančni Gorici okrogla miza o onesnaževanju

Znano je, da je Ivančna Gorica in njena okolica že precej časa ekološko zanemarjena. Dokazov za to je več, najbolj očitno pa nas na to opozarja odmrli gozd na griču nad Ivančno Gorico, večkratni pomori rib v Stiskem potoku in Višnjici, kakor tudi neznosen smrad, ki se večkrat širi po tej dolini, ter druge spremembe v okolici in naravi. Tu je koncentriranih kar nekaj velikih onesnaževalcev. Zato smo v Šolskem centru samoiniciativno ustanovili ekološko skupino, ki bo po svojih močeh skušala reševati to perečo problematiko. Lahko rečemo, da je ekološka osveščenost krajanov slaba, zato je ena od nalog skupine ekološko osveščanje mladine in vseh krajanov, njen končni cilj pa sanacija ekološko slabega stanja v Ivančni Gorici ter vzpostavitev ekološkega ravnovesja.

Ena od prvih konkretnih nalog ekološke skupine je bila organizacija okrogle mize na temo »Ekološko stanje v Ivančni Gorici in okolici«, ki je bila v Šolskem centru v Ivančni Gorici 21. 12. 1989 in iz katere povzemam nekaj misli.

Stiško kotlino, na kateri je kasneje zrasla tudi Ivančna Gorica, poznamo predvsem po pridelavi kvalitetnih kmetijskih pridelkov in proizvodnji kvalitetne hrane. Že v preteklosti so stiški siri in stiški mesni proizvodi spadali v najvišje kvalitne razrede. Toda to nam ni bilo dovolj. Namesto da bi širili to, že renomirano proizvodnjo, smo postavili novo industrijo, ki je iz ekološkega stališča dosti težje obvladljiva. Predvsem ta nam v zadnjem času dela največ preglavic. Sicer pa se z velikimi upi oziramo na Evropo, ki z dovolj ostrimi predpisi omejuje ali celo opušča ekološko vprašljive proizvode. Mislimo, da ni prav, da v tej opuščenosti proizvodnji zdaj mi vidimo svojo priložnost. Nikakor nečemo postati smetišče Evrope. Kdo nas lahko prepriča, da nam ne škoduje to, kar škodi Italijanom, Avstrijcem

ali Nemcem. Mislimo, da je nujno, da čimprej tudi mi osvojimo evropske standarde na tem področju in jih nemudoma začnemo tudi izvajati.

Sicer pa je očitno, da pri nas ekologija zaostaja za industrijo, kajti resni problemi se pojavijo šele takrat, ko določena tovarna ali obrat prične z delom, kljub temu da nam uradni strokovnjaki zagotavljajo da je vse v redu in po normativih. Take primere imamo v svoji neposredni okolici. Mislimo, da je skrajni čas da parolo »Delu čast in oblast« zamenjamo s parolo »Pameti čast in oblast«, kajti tako razmišljanje nas je tudi privedlo v stanje, kakršnega imamo danes. Sanacija obstoječega stanja je nujna. Vemo da urejanje teh zadev veliko stane, vendar mislimo, da ti stroški niso primerljivi z zdravjem ali celo življenjem ljudi, kar je razvit svet že ugotovil. Mislimo tudi, da dobiček, ki ga ustvarja industrija, ni edino merilo uspešnosti, kajti če ekologija v svetovnem merilu opozarja na izumrtje sveta zaradi te problematike, lahko tudi mi, glede na industrijo, kakršno imamo, trdimo enako za Slovenijo.

Sicer pa so v razpravi sodelovali direktorji ali predstavniki delovnih organizacij:

Kmetijske zadruge Stična, Prašičereje Stična, Livarja iz Ivančne Gorice, KIP-a iz Ljubljane ter SOB Krško —proizvajalec filtrov. Posebno težo razpravi sta dala prispevka ing. Branka Končič in mgr. Marka Poliča, profesorja industrijske psihologije iz Filozofske fakultete v Ljubljani, oba člana skupine SEPO. V razpravi so sodelovali še ing. Jernej Piškur iz GG Novo mesto in ing. Tone Miklavčič iz GG Škofljica, ter ing. Bojan Rode iz Hidrometeorološkega zavoda SRS iz Ljubljane. O zdravstveni problematiki v zvezi z onesnaženim okoljem je razpravljala dr. Ana Praznik iz Zdravstvenega doma Grosuplje. Razpravljal je tudi ing. Jože Javornik kot predstavnik sveta za varstvo okolja pri OK SZDL Grosuplje. Vlogo čistilne naprave ter problematiko v zvezi z vodo vodi nam je razložil ing. Tomaž Rigler iz Komunalnega podjetja Grosuplje. V razpravi je sodeloval tudi republiški sanitarni inšpektor, tov. Zvonimir Bric ter

občinski inšpektor Martin Zajc. Občino in občinsko politiko sta zastopala tov. Jože Novak in ing. Matjaž Špolar. V razpravo pa so se vseskozi vključevale tudi učenke srednje šole, članice ekološke skupine ter krajanje.

Na splošno lahko rečem, da je bilo iz razprave čutiti, da je za tako slabo stanje krivo to, da je bila stroka preveč odrinjena od odločanja, namesto stroke pa je odločala politika. Mislimo, da je čas, da se stvari tudi tu normalizirajo. Sicer pa smo ob koncu zapisali nekaj zaključkov.

Preko uradnih institucij bomo zahtevali, da delovne organizacije oz. onesnaževalci takoj pripravijo sanacijske programe, katere naj predložijo občini in krajevni skupnosti, izvajanje teh pa bomo skupaj kontrolirali.

Pri uvajanju novih tehnologij je obvezno potrebno upoštevati mnenje krajanov.

Dvigati nivo ekološke osveščenosti ter tako izboljšati odnos do ekološke problematike.

V meritve emisije vključiti tudi krajanje, ki bodo določali čas in kraj merjenja. Meritve mora izvajati neodvisna institucija.

Zahtevati, da izvršni svet skupščine občine Grosuplje formira poseben ekološki sklad, iz katerega bi lahko vsaj delno sanirali najkritičnejše primere.

Dokler bo problematika onesnaževanja v Ivančni Gorici na sedanjem nivoju, krajanje ne damo soglasja za uvajanje nove tehnologije, ki bi še dodatno poslabšala izredno kritično stanje.

za Ekološko skupino v SC: Lojze Podobnik

LITERATURA

V 1989. letu je izšlo pet knjig starih pesnikov in pisateljev iz grosupeljske občine. Literarno življenje je postalo razgibano. Literarni klub Grosuplje predstavlja najmočnejše podobno literarno gibanje v Sloveniji. Izdali so revijo RES št. 2—3, pred izidom je št. 4—5. Člani kluba so tudi omenjeni štirje literati. To so Goran Gluvič, Željko Kozinc, Ivo Frbežar in Jelka Zaletel. O njih in njihovih delih so zapisali sledeče:

Pesnik Ivo Frbežar že z naslovom svojega pesniškega prvenca vzpostavlja razsežnosti, ki so zadnjih sto let določale moderno lirsko govorico. Že v prvem ciklu pesnik do skrajnosti zaostri enega od bistvenih vprašanj modernega, civilizacijskega odnosa do narave; da namreč sejanje v prst že zarana povzroči rano. ... Cikel Kamnaj kamen kamen besedo postavlja misel o jeziku kot bistveno razrešitev v možnostih sporazumevanja, ki je padlo v pozabo, ki nas je »drugam postavilo«, gre pa zato, da se postavimo »nazaj«, tja, kjer bo »neubedeno znova prišlo do besede«.

S tem pa je krog v tej nedvomno zreli in eruptivno napisani pesniški zbirki sklenjen. Pokriva se s citati v motto te zbirke, kjer sta tako Mallarmé kot Eliot iskala možnosti in načina pesnenja v modernem času, kot tudi s slovensko pesniško tradicijo Murna, Kosovela, Tauferja in mlajših.

(dr. Janez Vrečko; iz recenzije; Mentor)

Dovolimo si postaviti domnevo, da je Ivo Frbežar »skoval nekaj novega pesniškega denarja«. ... nagibam se k prepričanju, da v našem prostoru v zadnjih letih nimamo na pretek besedil, ki bi se ponasala s tako izrazito lirsko naravnostjo kakor pesmi Ivo Frbežarja, in ki bi bila hkrati jezikovno dovolj prožna in obogatena s prenekaterim nekonvencionalnim sklopom in izrazom. ... Ravno radikalni posegi v jezik so tista razsežnost, ki kuje nov pesniški denar.

(Tugo Zaletel; Delo, Književni listi)

Pri Emoniki je izdal svoje pesmi tudi Ivo Frbežar, ki ga že nekaj let srečujemo v revijalnih objavah, zlasti pa ga poznamo kot zavzetega organizatorja v grosupeljskem literarnem krogu. Njegova lirika, zbrana v prvenku Kamnaj kamen kamen besedo, je nastala znotraj zvočne in sintaktične razsežnosti modernizma, semantika pa evocira naravne/folkloristične/estetske kvalitete, ki so zaprte pred kakršnokoli erozijo, čeprav je med verzi mogoče brati tudi besede, kakršna je na primer rana. (Peter Kolšek; Delo, Književni listi)

Željko Kozinc; Kača pod kamnom (Zbirka: M. altern. knjižnica, Založba Emonica)

Kozinceva pesniška zbirka Kača pod kamnom je »posvečena« Kosovskim rudarjem ... Kosovu, tej žalostni deželi. Osnovna inspirativna spodbuda je aktualistična, celo naturalistična, toda med temi pesmimi, napisanimi, kot kaže v afektu, bi zamen iskali konkretno politično in socialno gradivo, kaj šele jasne ideološke kategorije, Edini ideološki okvir je humanizem ... to dramo postavlja tudi v zgodovinsko distanco, ki dopušča samo enega razsodnika —človečnost.

Kača pod kamnom je nevsiljivo srečanje osebne in naddividualne izkušnje; v obeh primerih gre za rojstvo deziluzije. Takšen položaj, to vzajemno ubeseditve intime in zgodovine, je slovenska poezija zmogla le v najbolj izpostavljenih casih.

(Peter Kolšek; iz recenzije)

Goran Gluvič: ZMERJANJE LEPE VIDE (Zbirka ROB, Založba Lipa)

Goran Gluvič, dramatik (ki se je pred navalom na svoje igre umaknil v tiho mirno pozemlje!) in vedno bolj tudi pesnik, je v svoji zbirki pod pesmijo Lepa Vida priobčil naslednje verzice: Lepa Vida je že na pol poti, ozira se, če ji (kdo sledi, ne mara, da bi jih kdo stal za hrbtom) niti ljubeči mož niti črn zamorec/Lepa Vida meni, da ima pravico odločati o svoji usodi ... nikoli ne prehodi drugega dela poti/ker se spremeni v mojo podobo in me ozmerja.

(Peter Kolšek; Delo, Književni listi)

Goran Gluvič se je tako z vrsto dram kot z dvema do zdaj objavljenima pesniškima zbirkami vpisal na posebno mesto med mlajšimi slovenskimi književniki (iz zavijka knjige)

... Goran Gluvič se ozre po lepi Vidi glede na Prešernovo predelavo ljudske pesmi, pove, da ga Lepa Vida zmerja, zato je tudi pesniško zbirko naslovil Zmerjanje lepe Vide. Gluvičevo Zmerjanje lepe Vide je zbirka reminiscenc, ki so nastale v odzivnem branju domače in svetovne literature ... Gluvičevo zbirka prinaša angažirano sporočilno in odzivno branje.

(Vladimir Gajšek; Dnevnik, Torkova priloga)

Ivo Frbežar; Kamnaj kamen kamen besedo (Zbirka Emonica, Založba Emonica)